

[Poul Dam.]

udpumpning, hvis virkninger vi vel ikke er færdig med at se endnu.

Hvad er egentlig resultatet af disse to områder sammenholdt? Ja, det er noget, som man ikke har nævnt i denne sammenhæng, nemlig at der er ført fordelingspolitik, at man har flyttet penge, flyttet købekraft først og fremmest fra lønmodtagerne, måske til erhvervslivet, måske til de erhvervsdrivende, måske til bankerne, det er svært at se. Men reelt er det, at lønmodtagerne har fået deres forbrug beskåret — det skal jeg komme tilbage til senere — uden at se nogen gode virkninger af de ofre, de hermed har fået pålagt.

Man har talt om nødvendigheden af industriens stigende investeringer, men udviklingen i det sidste halvandet år har jo ikke vist stigende investeringer i industrien. Hvis man bare tager en enkelt ting som erhvervsbyggeriet, er det sådan, at erhvervsbyggeriet fra første halvår 1968 til første halvår 1969 er gået tilbage, når man måler det fuldførte byggeri — et udtryk for, at man i 1968 havde en kontraktion, som begrænsede investeringsviljen og måske også investeringsmulighederne, og som altså direkte har modvirket det, som angiveligt skulle være regeringens ønske, nemlig at forøge industriproduktionen og industrieksporten. Men på et andet punkt er der naturligvis sket noget. Vi har igennem den kolossale obligationsudstedelse fået noget, der i realiteten har været en støtte til spekulationen, noget, som har medført en oppustning af boligudgifterne; vi har fået noget, som i betænkelig grad synes at ligne en långivning til forbrug — altså stik imod det, som var formålet med begrænsningen i lønmodtagernes indkomst. Det er interessant at se statistikken over bankers og sparekassers långivning; det synes nemlig, som om udlånet til erhvervslivet er steget mindre end udlån til andre formål, og udlån til andre formål er i stigende grad udlån netop til forbrug. Der er vel også en hel del af de obligationslån, der blev optaget sidste efterår, som har form af suppleringslån i forskellige ejendomme, men som reelt er blevet anvendt til forbrugsudvidelse.

Men det er ganske bestemte grupper, der har fået denne forbrugsudvidelse; det er bestemt ikke de lønmodtagere, hvis forbrug

er blevet begrænset gennem beskatningen. Disse lån til forbrug har man vel ikke så forfærdelig eksakte tal for; men jeg tror alligevel, man skulle have opmærksomheden knyttet til dem, bl. a. som en forklaring på, at statsministeren her i forgårs i fjernsynet kunne sige, at det var et selvbedrag, når folk mente, at de havde færre penge mellem hænder, end de havde tidligere. Også her er det naturligvis nyttigt at se på nogle tal. Ser man på tallene for omsætningen i detailledet og sammenholder det med stigningen i forbrugerpriserne og med den almindelige stigning i befolkningen, når man til, at realstigningen i detailomsætningen ligger omkring nul; men denne detailomsætning er i nogen grad finansieret gennem lån, og det siger vel nok, at adskillige mennesker har en meget reel årsag til at mene, at de har færre penge mellem hænder, den reelle årsag nemlig, at de i virkeligheden har færre penge mellem hænder; det har de vel nok navnlig nu, efter at de nye skattebilletter kom her i sommeren, og de får det i endnu højere grad, når den virkelige stramning over for lønmodtagerne indtræder til januar.

Det ser ud, som om regeringen søger at løse de økonomiske problemer bl. a. ved at holde igen på det offentlige forbrug også på de områder, hvor alle i og for sig, så længe man ikke taler om penge, er enige om, at manglerne skrider til himlen, og så ved at bremse lønmodtagernes forbrug gennem de skatter, jeg allerede har nævnt. Vi ved alle, at det ikke i samme grad går ud over de erhvervsdrivende. Vi erindrer meget tydeligt, hvordan kildeskatten blev udformet, vi ved også, hvordan en række fradragsmuligheder gør det virkelig praktisk for en erhvervsdrivende at være nogenlunde skattefri i en række år, og når så skattereglerne indhenter ham, ja, så foreslår man enten reglerne ændret igen, som man for nylig har set det, eller også er der altid den mulighed, at den pågældende kan rejse til Schweiz på det tidspunkt, da fradragsreglernes fordele er udtømt. Der er også en del forøgede kreditter, der er stillet til rådighed for de erhvervsdrivende; både momsordningen, herunder den særlige moms-kredit til landbruget, og den særlige kredit med indbetalingen af kildeskatten osv. giver alt sammen de erhvervsdrivende forøgede mu-